

Monta kulttuuria, yksi kotikunta

Vinkkejä yhdessäoloon ja
yhteiseen tekemiseen

Esipuhe

Tämä opaskirjanen Monta kulttuuria, yksi kotikunta kuvaa kansalaistoiminnan toimintamalleja ja mahdollisuuksia vaikuttaa maahanmuuttotilanteen synnyttämiin haasteisiin. Oppaan ohjeiden mukaan on helppo käynnistää ja kehittää toimintaa kaikkialla Suomessa.

Tavoitteena on kehittää asukas-yhteisöjen ja kotiseutu-, kaupunginosa- ja kyläyhdistysten toimintaa maahanmuuttajien ja kantasuomalaisten parissa sekä siten vähentää ennakkoluuloja ja niiden pohjalta vihapuheeseen, aggressiivisuuteen ja pahimmillaan rikoksiin puolin ja toisin johtavia konfliktitilanteita.

Asuinalueiden ennaltaehkäisevä, osallistava toiminta auttaa erilaisia ihmisiä ja ihmisryhmiä kohtaamaan toisensa tasavertaisina toimijoina, toinen toisiltaan oppien ja yhteisen asuinalueen elämää rikastuttaen.

Tulevaisuudessa erilaisuus on voimavara ja yhdistys- ja kansalaistoiminnalla luodaan suotuisat olosuhteet yhteiselolle. Espoossa Suur-Leppävaaran asukasfoorumin maahanmuuttajailijat ovat positiivinen esimerkki aktiivisesta kansalaistoiminnasta. Maahanmuuttotilaisuuksissa on tavoitettu hyvin kantaväestöä, mutta lisää maahanmuuttajataustaista väestöä kaivataan tilaisuuksiin ja toimintaan mukaan.

Tämä kirjanen on toteutettu osana Laurea-ammattikorkeakoulun ANTURA – Asukasfoorumit yhteistä, turvallista tulevaisuutta rakentamassa -hanketta yhteistyössä Suur-Leppävaaran asukasfoorumin kanssa v. 2016–2017. Hanke saa oikeusministeriön valtionavustusta rikosentorjuntahankkeisiin. Hankkeen aikana pidetyissä tilaisuuksissa keskusteluissa nousivat esille mm. kokemukset rasismista, vaikeudet sopeutumisessa, kulttuurierot ja ennakkoluulot. Tärkeänä pidetään maahanmuuttajien saamista aktiivisen toiminnan ja työelämän piiriin. Aktiivisempaa Suomen kielen opetusta kaivataan. Koulujen merkitystä monikulttuurisuuden edistäjänä korostetaan, samoin ystävällisen ilmapiirin vaikutusta julkisissa tiloissa.

Antura-hankkeen toimijatiimi kiittää kaikkia tämän oppaan toteuttamiseen osallistuneita. Viherlaakson koulun oppilaat ovat tehneet oppaan kuvituksen, Suomen Kotiseutuliitto on antanut käyttöömmme oman tutkimusaineistonsa, mistä olemme saaneet osuvia sitaatteja ja tietokirjailija, vapaa toimittaja Rauli Virtanen on koonnut maailmankansalaisen näkemyksensä lyhyeksi johdannoksi. Kiitokset myös Laurean opiskelijoille ja kaikille työpajoihin ja tilaisuuksiin osallistuneille!

Sisällysluettelo

Esipuhe	2
Johdanto muuttuvaan Suomeen	4
Hyvän ilmapiirin luominen	6
Vertaistukihenkilöiden löytäminen	8
Yhteiset juhlat	10
Kielen oppiminen	12
Urheilun yhdistävä voima	14
Kerhot ja kokoontumiset	16
Kotiseutu-, kaupunginosa- ja kyläyhdistysten rooli	18
Verkostoja ja viestintää	20
Vinkkilista: ongelmista ratkaisuihin	22

© tekijät ja Laurea-ammattikorkeakoulu

ISBN 978-951-799-460-6

Tekstit: Harri Ruoslahti, Tarja Meristö, Jukka Laitinen, Rauli Virtanen, Esko Uotila

Kuvitus: Espoon Viherlaakson kuvataideluokka 8B lukuvuonna 2016-2017: Vilma Ilmonen, Felix Järvenpää, Lauri Kaitajärvi, Iris Kause, Helmi Kivistö, Alekski Kokkonen, Ida Korhonen, Aino Koskela, Sara Lager, Anni Leppänen, Oskari Murto, Venla Nevas, Estella Niemi, Minja Nykänen, Jenni Ojala, Ira Partanen, Juho Peltola, Moona Rahikainen, Suvi Setälä, Noora Toivonen, Kristiina Ulvelin. Ohjaajana kuvataideopettaja Päivi Tarkkonen.

Taitto: Mirkka Pirilä

Johdanto muuttuvaan Suomeen

Olen ulkomaantoimittajana seurannut viidellä vuosikymmenellä maahanmuuttoa hyvinkin läheltä, sen syistä sen vaikutuksiin. Kokemani ja näkemäni perusteella minusta on tullut varsin maahanmuuttomyönteinen. Sitä paitsi meidän kaikilla eri tavoilla maahanmuuttoon suhtautuvien suomalaisten ja muiden on pohdinnan pohjaksi tunnustettava yksi tosiasia: maailma on muuttunut, eikä sitä voi väkisin kammeta ajassa taakse päin. Maahanmuuttajat, pakolaiset ja turvapaikanhakijat ovat erottamaton osa tätä aikaa, ja meidän tulee oppia elämään tuon faktan kanssa, helpottamaan kohtaamisia ja kotoutumista – kaikkien hyödyksi ja myös yhteiskuntarauhan vuoksi.

Asuessani toistakymmentä vuotta vauraassa Pohjois-Amerikassa ja vieraillessani usein Persianlahden öljyrikkaissa maissa en ole voinut välttyä huomaamasta, kuinka lujasti ja pyyteettömästi maahanmuuttajat Meksikosta tai Pakistanista tekevät töitä auttaakseen lapsiaan koulutielle ja parempaan tulevaisuuteen sekä lähettäessään säästöjään sukulaisilleen lähtömaihin – ja siten tavallaan korvaten meidän kitsasta kehitysyhteistyöapua.

Tämä on vain yksi ajattelutapa, varsinkin niillä jotka katsovat moraalisesti, että Suomella hyvinvointivaltiona on myös kansainväliset sitoumuksensa - olemmehan välillisesti vastuussa monista maapalloa ravistelevista kehitysongelmista, konflikteista ja niiden seurauksista.

Toinen, kansallisesti itsekkäämpi mutta myös ymmärrettävä lähestymistapa on nähdä ilman ennakkoluuloja, vastarintaa ja vihapuhetta se merkitys, joka maahanmuutolla on.

Maamme julkinen talous, valtio ja kunnat, saavat lopulta maahanmuuttajilta enemmän tuloja kuin mitä maahanmuuttajat vievät julkiselta sektorilta. Niinpä OECD:n vuosikymmenen alussa tekemän tutkimusraportin mukaan Suomenkin julkinen sektori jäi plussalle kun luvut suhteutettiin maan bruttokansantuotteen.

Meillä äänekäs vähemmistö paheksuu sitä, että tulijat ovat nuoria miehiä. Humanitaarisista syistä ja kotoutumisen nimessä olisikin tärkeätä saada perheiden yhdistäminen kuntoon, samalla kun kansallisen itsekkäästi ajatellen juuri parhaassa työiässä oleva ryhmä on työhön päästessään julkiselle taloudelle plus- eikä miinusmerkkinen. Työllistymisvaikeuksista huolimatta maahanmuuttajilta saadut verotulot ovat kohtuullisia. Vauvat ja vanhukset tulevat paljon kalliimmaksi.

Sitä paitsi ikääntyvä Suomi on meille arkinen näky aina kun katsomme ympärillemme. Me tarvitsemme ulkomaista työvoimaa.

Suomi voisi hyötyä maahanmuuttajista entistä enemmän, jos me osaisimme ja haluaisimme hyödyntää paremmin monen jo korkeasti koulutetun maahanmuuttajan osaamista, tarjota työpaikkoja ilman kohtuuttomia kielitaitovaatimuksia, opettaa kieltä ja vähentää byrokratiaa.

Jos maahanmuuttajat työllistyisivät myös hyvin palkatuille aloille, niin verojakin kertyisi enemmän. Lohtuna tulevaisuutta ajatellen on ainakin se, että Suomessa koulunsa aloittaneilla maahanmuuttajien lapsilla on vanhempiaan paremmat mahdollisuudet.

Globalisaatiota ei enää voi kammata takaisin impivaaralaisuuteen. Yksistään maahanmuuttajien virkistävä, kulttuurinen vaikutus tulee jättämään jälkensä myös Suomeen niin kuin on jo tapahtunut Kanadassa tai Ruotsissa, Yhdysvalloista puhumattakaan.

Se, että Suomi kohtaa vieraat tulijat jälkijunassa, auttaa meitä arvioimaan, miten kotoutuminen maailmalla on edistynyt ja ottamaan virheistä oppia. Rohkaisevia esimerkkejä on jo mm. maahanmuuttokriitikoiden paljolti valemediasa parjaamasta Ruotsista sekä Hollannista. Niissä suurissa kaupungeissa kuten Malmössä ja Rotterdamissa aikaisemmin tapahtunut maahanmuuttajien ja kantaväestön eriytyminen on kääntymässä positivisemmän kanssakäymisen puolelle. Meillä tuo vaihe voitaisiin kotoutumisessa jättää väliin mm. asuntopolitiikassa.

Rauli Virtanen

Hyvän ilmapiirin luominen

Suhtautuminen uuteen jakaa ihmisiä: siinä missä toinen on innostuneen utelias, voi toinen olla arka ja pelokas. On normaalia ja inhimillistä, että kaikki eivät näe asioita samalla tavalla. On varauduttava erilaisiin tilanteisiin ja varmistettava, että ymmärrämme ja kohtaamme toisemme ihmisinä, vaikkakin erilaisina. Tärkeätä on pohtia, mitä voidaan tehdä yhdessä. Yhdessä tekemällä tuntematon tulee tutuksi. Yhdessä tekemisen aktivoimisessa ja tarjonnan kehittämisessä asukasyhdistykset voivat ottaa aktiivisen roolin. Tärkeätä on kiinnittää huomiota sanoihin, joilla asioista puhutaan, ettei tahattomasti ole jakamassa asukkaita meihin ja muihin. Sanasta ”maahanmuuttaja” kannattaa pyrkiä koonaan eroon.

Mitä minä voin tehdä?

- hymyile niin sinulle hymyillään
- ole kiinnostunut, kysy toiselta, älä jää epätietoisuuden valtaan
- katso silmiin, tervehdi, ole ystävällinen, kysy voitko olla avuksi
- ota mukaan, kysy mukaan, kannusta tulemaan
- kerro hyvistä kokemuksista vaikka blogissa, jaa sosiaalisessa mediassa kuvia yhteisistä hetkistä
- rohkaise ja kannusta ujoa, innosta lisää rohkeaa
- aloita pienestä, pääasia että aloitat

Mitä yhdistyksemme voi tehdä?

- kannustakaa asukkaita yhteiseen tekemiseen
- olkaa mukana järjestämässä juhlia, vapaamuotoisia tapaamisia, tervetulo-tilaisuuksia
- ottakaa mukaan toimintaan muualta tulleet aktiivisiksi tekijöiksi, ei toiminnan kohteeksi
- luokaa yhdessä yhteiset pelisäännöt alueelle ja keskustelkaa niistä avoimesti
- jakakaa tietoa ja hyviä kokemuksia myös paikalliseen mediaan

Mitä voin tehdä kun kohtaan rasismia (näen muita kohdeltavan rasistisesti)?

- älä käännä katsetta pois
- katso hyväksyvästi rasismien kohteeksi joutunutta (katseen voima on suuri)
- asetu rasismien kohteeksi joutuneen puolelle (osoita tukea, puhu hänelle vaikka ihan muuta asiaa, jätä rasisti huomiotta/sivuun)
- tarjoa istuinpaikkaa viereltäsi jos olet bussissa, junassa tms

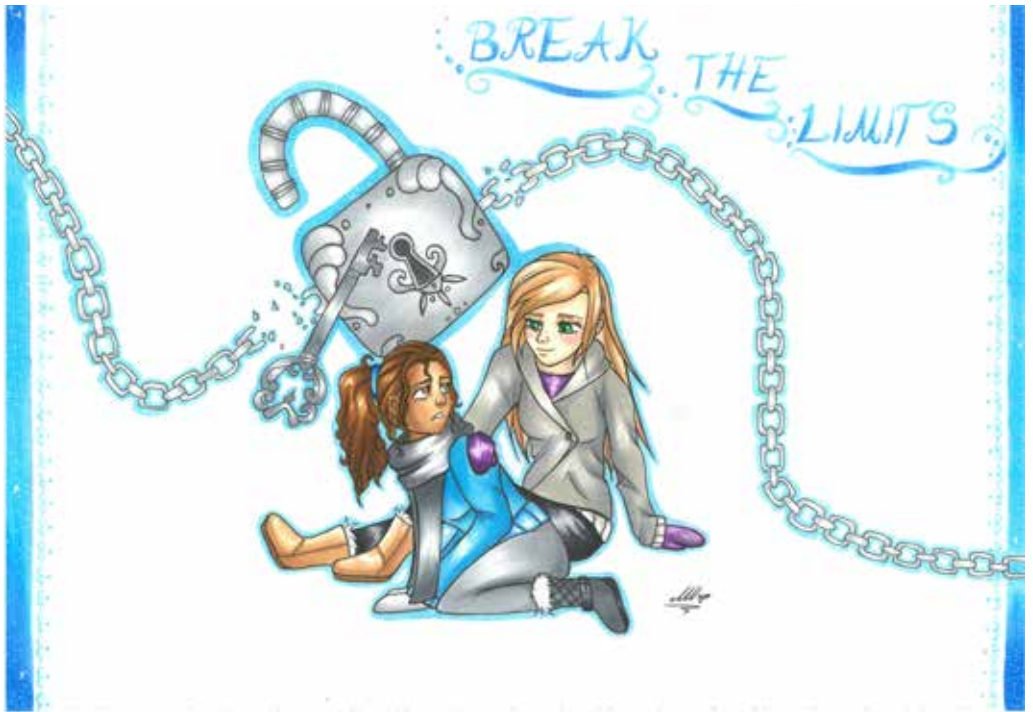
Vertaistukihenkilöiden löytäminen

Muualta Suomeen muuttaneet koostuvat hyvinkin erilaisista ihmisistä ja ihmisryhmistä, joilla kaikilla on oma historiansa, taustansa ja kulttuurinsa. Se mikä auttaa yhtä asettumaan tänne, ei sovikaan toiselle - one size does not fit all! Kaikille yhteistä on muutto uuteen maahan ja kulttuuriin, josta ei ennestään ole välttämättä paljon tietoa, olipa tulija sitten lapsiperhe, yksin tullut alaikäinen, opiskelemaan tullut nuori tai työn perässä muuttanut aikuinen.

Paras tapa päästä sisälle yhteiskuntaan on tutustua paikalliseen väestöön. Tutustuminen ei aina ole ihan helppoa ja ystävien saaminen voi viedä aikaa. Hyvä tapa nopeuttaa tutustumista, ja samalla ennakkoluulojen vähentämistä puolin ja toisin, on järjestetty tukihenkilötoiminta. Lapsille voi löytyä varamummo, perheille tukiperhe, työtä hakevalle työ- tai yrityskummi. Sopivia henkilöitä voi löytyä kaupunginosa- ja kyläyhdistysten omastakin piiristä, mutta kannattaa tutustua myös eri järjestöjen tarjontaan. Esimerkiksi Suomen Punainen Risti, Mannerheimin lastensuojeluliitto tai Pelastakaa Lapset ry tarjoavat monia mahdollisuuksia, mutta myös alueen koulujen vanhempainyhdistykset tai seniorikerhot voivat olla sopivia yhteistyökumppaneita.

Vinkkejä

- kartoita, mitä on palveluita on jo tarjolla ja tee niistä kooste
- kerro tarjonnasta selkeästi ja monipuolisia kanavia käyttäen alueella
- aktivoi alueen kaikkia toimijoita vapaaehtois pohjalta tukihenkilötoimintaan
- kartoita tarpeita ja etsi kummeja sen mukaisesti (lapsille, nuorille, työtä tai opiskelupaikkaa etsiville, yhteiskunnan kanssa asioiville, arjen tukea vaikka kirjastoon tai joukkoliikenteeseen tarvitseville...)
- järjestä kohtaamistilaisuuksia kummeille ja tarvitsijoille esim. tervetulojuhlan merkeissä
- muista, että vertaistuki maassa kauemmin olleilta muualta tulleilta on tärkeää

*"Monikulttuurisuus on voimavara kotiseututyössä.
Musiikki ja taide yhdistävät eri kulttuureja."*

Suomen Kotiseutuliiton kyselystä

Yhteiset juhlat

Käytännönläheinen ja mukava tapa edistää toinen toisiinsa tutustumista on järjestää yhdessä erilaisia juhlia, joissa suomalaiset ja eri maahanmuuttajaryhmien edustajat pääsevät tapaamaan toisiaan. Yhteinen ruokailu tutustuttaa eri kulttuurien makuihin ja tapoihin. Tilaisuuksissa voidaan tehdä vuorotellen eri taustaisten lähtömaiden perinteisiä ruokia ja samalla oppia eroja ja yhtäläisyyksiä ruokailukulttuurista meillä ja muualla. Juhlissa voidaan soittaa musiikkia eri puolilta maailmaa, leikkiä kullekin kulttuurille ominaisia seuraleikkejä tai vaikka pukeutua maan perinteisiin asuihin.

Vinkkejä

- ole avoin ja kuuntele erilaisia toiveita ja ehdotuksia
- kerää kaikki ideat näkyviin
- jaa erilaiset ideat ympäri vuoden esim. kalenterinmukaisiin juhliin ja tapahtumiin liittyen
- tiedota ja viesti ajoissa ja eri kanavia käyttäen (lehdet, some, ilmoitustaulut asuintalojen auloissa ja kaupoissa jne.)
- Vastuun ja tekemisen jakaminen kaikkien tai mahdollisimman monen kesken on tärkeää (valokuvaus, koristelu jne)
- varaa juhlien tilat läheltä, jotta juhliin saapuminen oh helppoa esim. asuintalon kerhohuone, ala-aula, piha
- pidä juhlat ulkona kun vuodenaika ja sää sallivat
- teemoita juhlat, korosta leikkimielisyyttä, pidä kilpailuja ja leikkejä, järjestä naamiais
- älä tee kaikkea valmiiksi etukäteen, vaan osallista juhlijat kattaukseen, ruuan laittoon, leikkeihin
- aloita aina jollakin tutustumisleikillä (kaikki joilla on jotain punaista aloitavat; eri kuukausina syntyneet muodostavat joukkueet; esittäytyminen tarinalla; mitä oma nimi merkitsee tms.)
- ota eri-ikäiset huomioon, niin että kaikilla on mahdollisuus toimintaan ja osallisuuteen

"Maahanmuuttajien kulttuuri on voimavara uudessa kotikunnassa, esim. ruokakulttuuri ja yhteisöllisyys."

Suomen Kotiseutuliiton kyselystä

Kielen oppiminen

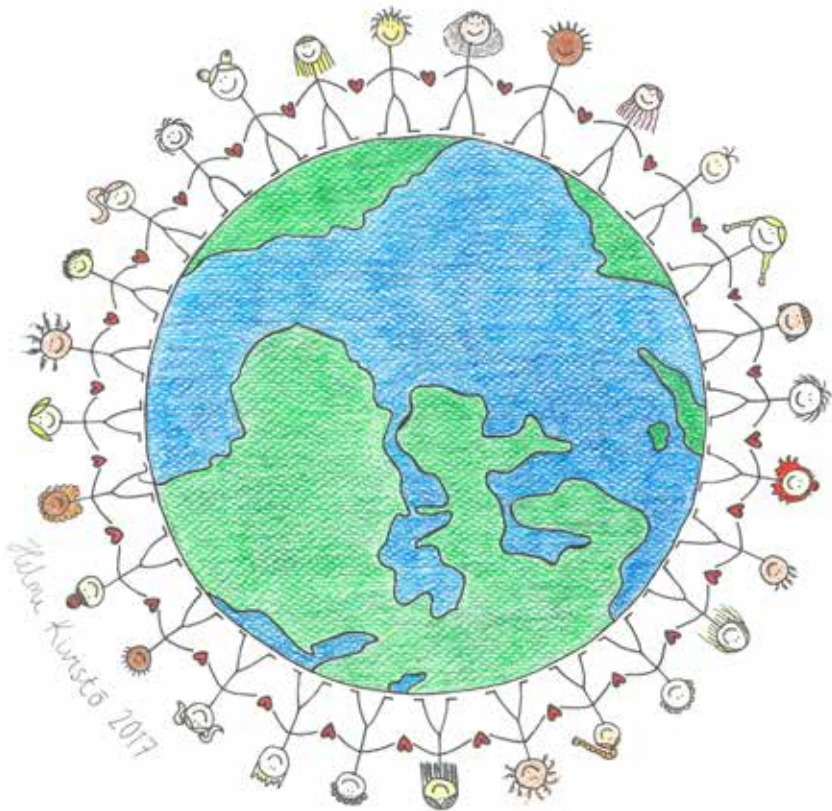
Kielen oppimisella on tärkeä rooli niin aikuisille kuin alaikäisille maahanmuuttajille, jotta he löytävät oman paikkansa yhteiskunnassa ja lähiyhteisössä. Kieltä voi oppia monin tavoin, esimerkiksi koulussa, kielikursseilla, yhteisissä tapahtumissa, vapaaehtoistyössä ja harrastusten parissa. Yhdeksi hyväksi toimintamuodoksi on havaittu ns. kielikahvilakonsepti, joka tarjoaa helposti lähestyttävän tavan suomen kielen harjoitteluun. Kielikahvilatilaisuuksissa keskustellaan vapaasti ohjaajien vetämissä ryhmissä, joissa mukana voi olla sekä maahanmuuttajia että kantasuomalaisia.

Yleisiä vinkkejä kielen oppimiseen:

- tarjotkaa kielikoulutusta kaikille perheenjäsenille
- mahdollisuuksia kielen oppimiseen on tarjottava mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
- kannustakaa ja ottakaa henkilö mukaan kaikkeen toimintaan: kielen oppiminen muun toiminnan mukana vähentää tarvetta erillisille kieliopinnoille sekä auttaa myös laajentamaan ystäväpiiriä
- kielen oppimista voidaan toteuttaa myös yhteisen tekemisen kautta vaikka kokkaamalla ruokaa yhdessä

Toteuta kielikahvila:

- luokaa rento ja vapautunut ilmapiiri: tilaisuudet voi esimerkiksi aloittaa kaaverillisen rennolla jutustelulla ja kuulumisten vaihdolla
- kunnioittakaa toistenne puheenvuoroja kulttuuritaustasta huolimatta
- varatkaa riittävästi tilaa, aikaa ja ohjaajia
- keskusteluryhmät voi jakaa osaamistason mukaan
- ohjaajien ei pidä olla liikaa äänessä vaan antaa puheenvuoroja osallistujille
- pyrkikää saamaan osallistujiksi runsaasti myös kantasuomalaisia, ei pelkästään ohjaajiksi
- kiinnittäkää huomiota elekieleen: hymyilkää, älkää pitkö käsiä puuskassa
- ennakkoluulojen murtamiseksi pyrkikää saamaan alueella toimivia kansalaisjärjestöjä mukaan edes yhdeksi kerraksi
- järjestäkää tarvittaessa osallistujien kuljetus esim. vastaanottokeskuksesta

Verkkosivustoja suomen kielen harjoitteluun:

www.kotisuomessa.fi (tekstinymmärtämistä, kuullunymmärtämistä, sanastoja, myös tietokoneenkäyttöä ja kirjoittamista)

yle.fi/aihe/artikkeli/2015/12/15/supisuomea (suomen kielen ja kulttuurin peruskurssi)

www04.edu.fi/suomeaolehyva (OPH:n Suomea ole hyvä -harjoitussivusto)

moninet.rovala.fi/opiskele-suomea (MoniNetin suomen kielen opiskeluuympäristö)

yle.fi/uutiset/osasto/selkoudutiset (Ylen uutiset helpolla suomen kielellä)

selkosanomat.fi (selkokielinen ajankohtaislehti internetissä)

Urheilun yhdistävä voima

Hyväksi havaittu keino viestinnän ja yhteistoiminnan esteiden poistamiseksi on urheilu ja liikunta. Lajit kuten kori-, lento- ja jalkapallo, uinti, talviurheilu ja metsäretket tarjoavat kantasuomalaisille ja maahanmuuttajille mahdollisuuksia tasavertaiseen yhteiseen tekemiseen.

On tärkeää muistaa avoin suhtautuminen muualta tulleiden osallistumiseen. Tutkimusten mukaan olisi hyvä välttää käyttämästä vain suomea tai ruotsia. On tärkeää toivottaa kaikki maahanmuuttaja- ja turvapaikanhakijaryhmät tervetulleiksi ja välittää myös positiivisia uutisia ja esimerkkejä maahanmuuttajiin liittyen.

Urheilua käsittelevässä monikulttuurisessa keskustelussa on esimerkiksi korostettu, että joukkuelajeissa yhteinen tavoite yhdistää. Eri kulttuuri- ja kielitaustoista huolimatta ollaan ensisijaisesti joukkueen jäseniä. Yhteinen tekeminen ja yhdessä koetut voittojen ja tappioiden hetket tuovat ihmiset yhteen ihmisinä, ei minkään etnisen ryhmän jäseninä.

Monien palloilulajien, kuten jalka- ja koripallon maajoukkueet näyttävät hienoa esimerkkiä kulttuurisen monimuotoisuuden lisääntymisestä ja moni seurajoukkue samoin. Eräs myönteinen esimerkki on, kun Irakin maajoukkueessa käsipalloa pelannut turvapaikanhakija Aws Aneed al-Ibadi debytoi käsipallon SM-liigassa.

Toinen onnistunut esimerkki ovat Espoon Ladun järjestämät kävely- ja metsäretket turvapaikanhakijoille. Nämä ovat avanneet heille mahdollisuuden tustua sekä suomalaisiin että suomalaisille tärkeään metsäluontoon. Ulkoilun ja metsässä liikkumisen etuina ovat maksuttomuus ja ettei erillisiä varusteita tarvita.

Liikunnan iloa ja yhteistä innostavaa tekemistä!

JWS-17

Helppoja käytännön vinkkejä:

- Vapaamuotoisen liikunnan ja urheilun (hönksän) järjestämiselle on melko matala kynnys – tarvitaan vain kenttä, pallo ja porukka
- Kävelyn ja metsäretkien järjestäminen on vieläkin helpompaa – tarvitaan vain porukka
- Seuratoiminta tarjoaa mahdollisuuksia osallistua ohjattuun harjoitteluun ja kilpapaamiseen – seurat ottavat mielellään kaikenikäisiä harrastajia – toiminta on pitkälti maksullista
- Tietoja mahdollisuuksista löydät mm. liikunta-, urheilu- ja lajiliittojen sekä seurojen nettisivuilta

Kerhot ja kokoontumiset

Maahanmuuttotilanne on osana yhteisöä synnyttänyt myös haasteita. Niihin voidaan ja kannattaa tarttua ennaltaehkäisevällä ja osallistavalla toiminnalla, missä erilaiset ihmiset ja ihmisryhmät kohtaavat toisensa tasavertaisina toimijoina, toisiltaan oppien ja rikastuttaen yhteisen asuinalueensa elämää.

Kaikki kulttuurien vaihtoa edistävä yhteinen tekeminen, jonka kautta tavata, tutustua ja ystävystyä on tarpeen. Kun kuulemme toisiltamme tarinoita, opimme tapoja ja eri kulttuureita. Ihminen kohtaa ihmisen.

Suomalaisilta kaupunginosa- ja kotiseutuyhdistyksiltä kysyttäessä maahanmuuttajat ovat tervetulleita osallistumaan tasavertaisina eri tapahtumiin ja seurojen toimintaan. Yhteistyötä ja yhdessä sopimista korostettiin. Todettiin myös, ettei helppoja ja kaikkiin tilanteisiin soveltuvia patenttiratkaisuja vastakkaisasettelun estämiseen ole: ”Asioista pitää pystyä puhumaan yhdessä sekä hoitaa näitä asioita yhdessä.”

Kielen oppimisen todettiin nopeuttavan Suomeen asettumista ja tapahtumiin osallistumista. Yhdistyksen järjestämän toiminnan yhteydessä tulijat oppivat hyvin suomea.

Erityisenä ryhmänä nostettiin esille islaminuskoiset naiset, joille soveltuvia tapahtumia sekä parempia työllistymismahdollisuuksia toivottiin enemmän. Naisten rooli on kaikkialla kansainvälisesti kasvussa ja on osoitettu, että naisvoimalla saa paljon aikaiseksi.

”Yhteinen maapallo on osa kotiseutuamme. Parasta kotiseututyötä on roduista, uskonnoista ja statuksesta riippumaton matalan kynnyksen yhteistyö.”

Suomen Kotiseutuliiiton kyselystä

”Kutsutaan maahanmuuttajia mukaan toimintaan ja annetaan heidän kertoa oman maan kotiseutuasioista sekä myös tunnoistaan uudessa kotimaassa.”

Suomen Kotiseutuliiton kyselystä

Kotiseutu-, kaupunginosa- ja kyläyhdistysten rooli

Tutkimme kotiseutu- ja kaupunginosayhdistysten roolia ja mahdollisuuksia vaikuttaa omilla alueillaan.

Yhdistyksillä on satunnaista yhteistyötä ja toimintaa, mutta se on liian usein ollut aktiivisten yksittäisten jäsenten varassa. Yhdistyksistä todettiin, ettei mitään ryhmää ei kutsuta erikseen. Ovet ovat kaikille auki ja jokainen voi aktiivisesti tulla tapahtumiin. Joidenkin asukasyhdistysten toiminnassa on maahanmuuttajataustaisia henkilöitä.

Seuroilla on mielenkiintoa toiminnan kehittämiseen, mutta monilta puuttuvat osaaminen ja työkalut.

Hieno yksittäinen esimerkki on yhdistys, joka on toteuttanut videohaastatteluita ja toimittaa lehteä, joissa kerrotaan maahanmuuttajien tarinoita. Yhdistykset ovat myös vuokranneet tiloja maahanmuuttajien integraatioon, koulutukseen ja tilaisuuksiin. Hyvistä asioista palkitseminen ja onnistumisen kokemukset ovat tärkeitä - erityisesti lapsiryhmistä puhuttaessa.

Toki esteitäkin on; eräs yhdistys kertoi joutuneensa lopettamaan alaikäisille turvapaikanhakijoille järjestämänsä luonnonsuojeluun liittyvän toiminnan, koska lapsilla ja työluvattomilla maahanmuuttajilla ei saanut teettää edes yleishyödyllistä talkootyötä.

Käytäntöjen jatkuva kehittäminen tilaisuuksien suunnittelussa, järjestämisessä ja tiedottamisessa on tarpeen. Maahanmuuttotilaisuuksissa on tavoitettu hyvin kantaväestöä, mutta lisätietoa tarvitaan alan toimijoista ja keinoja maahanmuuttajataustaisen väestön saamiseksi mukaan tilaisuuksiin ja toimintaan.

vörillä ei ole
väliö, ellet ole
kameleontti

Verkostoja ja viestintää

Maahanmuuttajien kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisessä tiedon jakaminen ja ihmisten tavoittaminen on usein vaikeaa. Internetin palvelut ja toimijoiden verkostoituminen avaavat uusia kanavia viestintään.

Tiedottaminen on siirtynyt suurelta osin verkkoon edullisten kustannusten, nopeuden ja joustavuuden vuoksi. Vaikka kaikki eivät olekaan verkossa, sen kautta on helpompi tavoittaa uusia kohderyhmiä. Näkyvyys sosiaalisessa mediassa on tärkeää. Tapahtumien mainonta on tehtävä kattavasti, monikanavaisesti ja oikea-aikaisesti.

Yhdistyksen tiedotukseen käytettäviä kanavia ovat mm.

- yhdistyksen verkkosivut
- Facebook-ryhmä tai -sivu
- sähköpostin uutiskirjeet
- paikallislehdet ja niiden verkkosivut
- tapahtumakalenterit verkossa
- julkiset ilmoitustaulut
- kunnan/kaupungin tiedotuskanavat
- kumppaniyhdistykset

Yhdistys voi tehostaa toimintaansa ottamalla käyttöön verkossa tarjolla olevia palveluja kuten

- asiakirjojen jakaminen ja säilytys pilvipalveluissa kuten Google Drive, OneDrive ja Dropbox
- suljettu Facebook-keskusteluryhmä
- virtuaalikokoukset: jaetut asiakirjat, videokokoukset
- pikaviestintä esim. WhatsAppia käyttäen

Vinkkilista: ongelmista ratkaisuihin

- Dialogin merkitys korostuu asenteiden muuttamisessa.
- Luodaan positiivisia yhteisiä kokemuksia, jotta asenteet maahanmuuttajien ja kantasuomalaisten välillä muuttuvat.
- Suomen (paikoin ruotsin) kielen osaaminen korostuu.
- Maahanmuuttajien osallistuminen tasavertaisina tapahtumiin ja seuroihin.
- Yhteistyö ja yhdessä sopiminen
- Helppoja ja kaikkiin tilanteisiin soveltuvia patenttiratkaisuja vastakkainasettelun estämiseen ole
- Asioista pitää pystyä puhumaan yhdessä sekä hoitaa näitä asioita yhdessä.

Linkkivinkkejä:

www.infopankki.fi (paljon hyödyllistä tietoa maahanmuuttajille)

www.kotiseutuliiitto.fi/tietopankki/jarjestoosaaminen/maahanmuuttajat-mukaan (uudet suomalaiset ja uudet asukkaat mukaan yhdistysten toimintaan)

www.finnishcourses.fi (kattavasti eri järjestäjien kielikursseja paikkakunnittain, eri tasoja)

www.te-palvelut.fi/te/fi/ (TE-toimiston kielikurssit, kotoutuskoulutuskurssit ja muut esim. eri ammattiryhmien kielikurssit)

www.punainenristi.fi/hae-tukea-ja-apua/suomeen-kotoutumiseen (SPR:n kielikerhot ja ystävötoiminta)

monikanaiset.fi erityispalveluja väkivaltaa kokeneille maahanmuuttajataustaisille naisille ja -lapsille)

www.ysl.fi/yhdistykset (Ystävyyys- ja kulttuuriseurat muihin maihin)

www.hel.fi/www/Helsinki/fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikunta/liikuntakurssit/maahanmuuttajat/ (Liikuntaviraston maahanmuuttajaprojektit)

*"Käytännön hyviä kokemuksia!
Ei suuria isoja teemoja, joita on vaikea hahmottaa."*

Suomen Kotiseutuliiton kyselystä

*Oppaan kuvituksena on
käytetty Espoon
Viherlaakson koulun
kuvataideluokan 8B
näkemyksiä
maahanmuutosta ja
yhteiselosta*

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Tämä käsikirja on toteutettu osana Laurea-ammattikorkeakoulun ANTURA – Asukasfoorumit yhteistä, turvallista tulevaisuutta rakentamassa -hanketta yhteistyössä Suur-Leppävaaran asukasfoorumin kanssa. Hanke saa oikeusministeriön valtionavustusta rikosentorjuntahankkeisiin.

"a little consideration,
a little thought for
others, makes all the
difference."